Hodnocení diplomové práce Kláry Hrdličkové na téma

Evropsko-právní úprava patentů vědy a výzkumu

Ve své diplomové práci se autorka věnovala velmi aktuálnímu a komplexnímu tématu, které kromě velmi dobrých znalostí v oblastech evropského a medicínského práva vyžaduje také dobrou orientaci v přírodovědných souvislostech. Součástí problematiky patentů vědy a výzkumu je také důkladní reflexe etických problémů. Lze konstatovat, že zvolené otázky jsou vhodným námětem diplomové práce na právnické fakultě.

Formální aspekty

Práce obsahuje 59 stran čistého textu. Práce je vybavena seznamem použité literatury, a to zejména v anglickém jazyce. Výběr literatury odpovídá hlavnímu zaměření studie, poněkud opomíjena byla však literatura zaměřená na obecné otázky evropského práva. Při zpracování studie těžila autorka z poznatků získaných během studijního pobytu na univerzitě v Cardiffu, kde se věnovala otázkám evropského medicínského práva.

Práce se sekundární literaturou a s poznámkami pod čarou je solidní. Připojen byl také seznam použitých zkratek, který ulehčuje orientaci v textu.

Práce je vcelku čtivá a psaná odborným jazykem. Z formálního hlediska diplomová práce splňuje kritéria kladená na tento druh vědecké studie.

Obsah

Kromě úvodu a závěru autorka členila svoji práci na 9 kapitol, které zahrnuje do dvou hlavních celků. První část je zaměřena na výzkum na lidských embryonálních kmenových buňkách a druhá část na výzkum v oblasti nanotechnologie. Systematika je vcelku vyvážená a odpovídá struktuře analyzovaného problému, byť by školitel uvítal zřetelnější propojení první a druhé části práce. Je výzkum a jeho patentovatelnost v obou analyzovaných oblastech srovnatelný či se jedná o zcela odlišné otázky, pro které z hlediska právní úpravy neexistuje společný jmenovatel? Může jako spojka sloužit směrnice 98/44/ES?

Lze uvítat, že autorka zvolila velmi aktuální a náročné téma, které dosud nebylo v české odborné literatuře příliš probádané. Celkem vhodným způsobem autorka v obou částech práce spojovala relevantní právní problémy se stručným nástinem mimoprávního kontextu.

Co se týče otázky výzkumu na kmenových buňkách, vyvstávají různé otázky související s pojetím lidské důstojnosti, na které preambule citované směrnice explicitně odkazuje. Bylo by obohacením práce, kdyby autorka uceleně (např. v rámci zvláštní kapitoly) představila problematiku lidské důstojnosti v kontextu nového výzkumu. Autorka sice zmiňuje jak Úmluvu Rady Evropy o ochraně lidských práv a důstojnosti lidské bytosti, tak i Listinu základních práv (nepřesně citována jako Listina základních práv a svobod EU – viz str. 14), ale zbývá otázka, zda má být koncepce lidské

důstojnosti vykládána ve světle národního standardu či podle Listiny. Případ Omega demonstroval v jiné souvislosti zcela zřejmě, že existují různé standardy lidské důstojnosti v Evropě. Jak lze v takové situaci nad rámec Listiny předpokládat obecnou právní zásadu EU? Autorka by se mohla v této souvislosti vyjádřit k případu C-377/98, který cituje na jiném místě.

Autorka ve své práci nabízí zapálenou analýzu klíčového rozsudku SDEU ve věci Brüstle. Závěry však vyznívají poměrně jednostranně. Bylo by jistě vhodné alespoň naznačit argumenty, se kterými vystupovala protistrana (Greenpeace) na národní úrovni. Zde zřejmě nešlo o odpor proti výzkumu z náboženských důvodů. Přihlížel SDEU při výkladu směrnice 98/44/ES k praxi členských států? Podle čl. 7 citované směrnice posuzuje etické aspekty biotechnologie zvláštní komise. Jaké bylo případné stanovisko této komise?

Autorka ve své analýze polemizuje s výkladem pojmu „pro průmyslové nebo obchodní účely". Během obhajoby by měla vysvětlit, jak lze použití lidských embryí pro účely výzkumu oddělit od případného patentu a navazujících práv. Použití lidského embrya je přece předmětem patentu a následujícího komerčního využití? Nejsou – vedle patentovatelnosti – i jiné cesty, jak podporovat vědecký výzkum a motivovat jednotlivé výzkumníky?

V úvodu práce autorka vymezila cíle své práce. Prvním dílčím cílem práce bylo zmapovat možnosti udělování patentů na výzkumy na lidských embryích a zhodnotit dopady stávající právní úpravy na budoucnost výzkumu a porovnáním s jinými státy, ve kterých výzkum probíhá. Druhým dílčím cílem bylo zmapovat právní úpravu patentů na výzkum založený na nanočásticích s využitím v medicíně a technický postup, který je nutno absolvovat pro udělení takového patentu. Zformulované cíle jsou v podstatě splněny, a to na úrovni standardní diplomové práce.

Celkové hodnocení

Diplomantka předložila studii, která jak z formálního hlediska, tak i obsahově splňuje kritéria kladená na diplomovou práci na Právnické fakultě UK. Lze vyzdvihnout angažovaný autorky a její zájem o oblast, která dosud nebyla v české odborné literatuře příliš probádána. Cíle práce považuji vcelku za splněné.

Práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou „velmi dobře". V rámci ústní obhajoby by se měla diplomantka vyjádřit k otázkám obsaženým v tomto posudku.

V Praze dne 16. září 2013

Doc. Dr.iur. Harald Scheu, Ph.D.